

Udskriftsdato: 15. december 2025

2012/1 LSF 71 (Gældende)

Forslag til Lov om ændring af lov om Kort- og Matrikelstyrelsen (Fri anvendelse af visse data samt varetagelse af søopmåling)

Ministerium: Miljøministeriet

Journalnummer: Miljømin.,
Kort- og Matrikelstyrelsen, j.nr. KMS-101-00004

Forslag

til

Lov om ændring af lov om Kort- og Matrikelstyrelsen

(Fri anvendelse af visse data samt varetagelse af søopmåling)

§ 1

I lov om Kort- og Matrikelstyrelsen, jf. lovbekendtgørelse nr. 131 af 28. januar 2010, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, *stk. 1, nr. 1*, indsættes efter »samt«: »opmåling og«.

2. I § 2 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Kort- og Matrikelstyrelsen kan efter forhandling med andre myndigheder opbevare og distribuere deres data.«

3. Efter § 4 indsættes:

»§ 4 a. Søopmåling i de danske farvande, herunder farvandene omkring Færøerne og Grønland, må alene foretages med Kort- og Matrikelstyrelsens tilladelse. Efter at opmålingen er afsluttet, skal kopi af alle opmålingsdata afleveres til Kort- og Matrikelstyrelsen.

Stk. 2. Afgørelser efter stk. 1 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler om ansøgningens udformning og om vilkår, der knytter sig til tilladelsen. Miljøministeren kan tillige fastsætte regler om afleveringen af opmålingsdata.«

4. Efter § 5 indsættes:

»§ 5 a. Miljøministeren beslutter, hvilke af Kort- og Matrikelstyrelsens data der kan anvendes frit af andre offentlige myndigheder, virksomheder og borgere. Kort- og Matrikelstyrelsen gør disse data tilgængelige.

Stk. 2. Kommuner, der er i besiddelse af data, der er etableret i samarbejde mellem kommunerne og Kort- og Matrikelstyrelsen, og som miljøministeren har truffet beslutning om efter stk. 1, kan stille disse data frit til rådighed på tilsvarende måde.«

5. Efter § 7 indsættes:

»§ 7 a. Med bøde straffes den, som overtræder § 4 a, stk. 1, 1. pkt.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2013.

§ 3

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. Loven kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

1. Lovforslagets baggrund og formål

Som led i gennemførelsen af den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2011-2015, der har til formål at anvende digitalisering og it aktivt til at modernisere og effektivisere opgavevaretagelsen i den offentlige sektor, indgik regeringen i september 2012 en aftale med KL om grunddata. Aftalen indebærer, at en række af Kort- og Matrikelstyrelsens data skal stilles frit til rådighed, det vil sige stilles til rådighed uden betaling. Lovforslaget, som skal udmønte aftalen mellem regeringen og KL, vil give miljøministeren mulighed for at beslutte, at Kort- og Matrikelstyrelsen skal stille den del af styrelsens data, som er såkaldte grunddata, frit til rådighed for andre offentlige myndigheder, virksomheder og borgere, som herefter kan anvende data uden at betale styrelsen for brugen.

I den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi betegnes som grunddata de væsentligste data om borgere, virksomheder, ejendomme og steder, som anvendes af mange myndigheder og derved er grundlaget for den offentlige forvaltning. Grunddata er således en del af de data, der findes i Det Centrale Virksomhedsregister (CVR), Bygnings- og Boligregisteret (BBR) samt i Kort- og Matrikelstyrelsens datasamlinger. Som led i regeringens initiativer til vækst og effektivisering er det besluttet at lette anvendelsen af grunddata for at sikre, at den offentlige forvaltning anvender samme data som grundlag for administrationen. Aftalen mellem regeringen og KL om grunddata medfører ikke alene, at arbejdsgange og processer i den offentlige forvaltning lettes; også erhvervslivets administrative byrder lettes ved, at samme data anvendes i hele den offentlige forvaltning, således at erhvervslivets kommunikation med offentlige myndigheder overalt kan foretages på grundlag af samme data. Anvendelsen af samme data vil ligeledes effektivisere digital kommunikation mellem borgere og offentlige myndigheder. Data, som er omfattet af aftalen, udgør således en del af samfundets infrastruktur. Hertil kommer, at erhvervslivet kan opnå betydelige økonomiske gevinster ved at genanvende offentlige myndigheders data.

Den del af Kort- og Matrikelstyrelsens data, som er omfattet af aftalen mellem regeringen og KL, er styrelsens topografiske kort, grundlæggende landkortdata, matrikelkortet og Danmarks Højdemodel. Efter forslaget vil styrelsen således som en myndighedsopgave kunne stille disse data frit til rådighed for alle som en offentlig infrastruktur.

Samfundsudviklingen vil kunne medføre, at andre grunddata også får en sådan offentlig betydning, at de udgør en del af infrastrukturen, og at det derfor ønskes, at disse data stilles frit til rådighed for alle. Samfundsudviklingen vil endvidere kunne medføre, at andre data end grunddata også får en sådan offentlig betydning, at de udgør en del af infrastrukturen, og at det derfor ønskes, at disse data stilles frit til rådighed for alle. Miljøministeren vil også kunne beslutte, at sådanne data skal stilles frit til rådighed. Hvis samfundsudviklingen medfører, at dele af Kort- og Matrikelstyrelsens databaser med havdybder: dybdedatabasen og dybdedataarkivet, skal stilles frit til rådighed for offentlige myndigheder, virksomheder og borgere, kan dette kun gøres i det omfang det ikke er i strid med de særlige nationale beskyttelsesinteresser i danske farvande. Det forudsætter tillige en positiv udtalelse fra Forsvarsministeriet.

Lovforslaget giver endvidere mulighed for, at kommuner, der er i besiddelse af data, som er etableret i samarbejde mellem kommunerne og Kort- og Matrikelstyrelsen, og som miljøministeren har truffet beslutning om skal stilles frit til rådighed, tilsvarende vil kunne stille disse data frit til rådighed for alle.

Det foreslås endvidere, at det fastsættes i loven, at Kort- og Matrikelstyrelsen skal sikre, at de data, som, miljøministeren beslutter, skal stilles frit til rådighed, gøres tilgængelige for offentligheden. Endelig foreslås det, at styrelsen kan opbevare og distribuere andre myndigheders data. Det medfører fordele, at store mængder data opbevares og distribueres samlet, og for brugerne vil det være en fordel, at mange forskellige typer data kan hentes fra samme sted. Kort- og Matrikelstyrelsen distribuerer allerede en betydelig del af sine data fra »Kortforsyningen«, og styrelsen opbevarer og distribuerer også i dag enkelte samlinger af andre myndigheders data, f.eks. for Danmarks Miljøportal.

Forslaget vedrører endvidere søopmåling. Farvandsvæsenet blev nedlagt ved kongelig resolution den 3. oktober 2011, og dets opgaver blev overført til andre myndigheder. Søopmålingen blev således overført til Miljøministeriet, Kort- og Matrikelstyrelsen, som hidtil alene har varetaget søkortproduktionen. Efter lovforslaget ændres lov om Kort- og Matrikelstyrelsen, således at det fremgår, at styrelsen som led i sine opgaver også varetager søopmålingen. Endvidere foreslås det, at der indføres udtrykkelig hjemmel i loven til, at styrelsen kan tillade, at andre foretager søopmåling. Farvandsvæsenet gav tidligere sådanne tilladelser alene med hjemmel i statens højhedsret til søterritoriet.

2. Lovforslagets indhold

2.1 Gældende ret

2.1.1 Anvendelse af data

Kort- og Matrikelstyrelsen blev oprettet ved lov nr. 749 af 7. december 1988 som en statsvirksomhed, som ved siden af udførelse af myndighedsopgaver skal fungere på markedsmæssige vilkår ved salg af sine data og produkter som for eksempel topografiske kort, søkort og matrikelkort. Styrelsen skal også fremstille særlige produkter og ydelser til andre offentlige myndigheder, for eksempel data og kort til forsvaret. Styrelsen skal således så vidt muligt basere sin virksomhed på brugerbetaling, mens styrelsens myndighedsopgaver skal dækkes ved årlige bevillinger på finansloven.

Ifølge lovens § 5, stk. 1, beslutter miljøministeren, hvilke af Kort- og Matrikelstyrelsens produkter der kan udbydes til salg. I medfør af lovens § 5, stk. 2, er der i bekendtgørelse nr. 68 af 30. januar 2003 fastsat bestemmelser om salg af Kort- og Matrikelstyrelsens produkter og ydelser m.m. og om betaling herfor. Efter disse bestemmelser kan styrelsen kun undtagelsesvis levere produkter eller ydelser til nedsat betaling eller uden betaling.

Offentlige myndigheders, virksomheders og borgeres anvendelse af Kort- og Matrikelstyrelsens data er reguleret ved aftaler. Disse aftaler begrænser myndighedernes, virksomhedernes og borgernes muligheder for at udveksle data med andre og for at stille data til rådighed for andre.

På nogle områder har offentlige myndigheder ved generelle aftaler dog ret til at anvende en del af Kort- og Matrikelstyrelsens data og udveksle disse data indbyrdes. Der blev således i 2008 indgået en sådan aftale med virkning fra 1. januar 2009 om statslige myndigheders anvendelse af styrelsens data. Efter aftalen betaler hvert ministerium styrelsen et fast, årligt beløb for anvendelsen af data. Der blev efterfølgende indgået lignende aftaler om kommunernes og regionernes anvendelse af data med virkning fra henholdsvis 1. april 2010 og 1. november 2011. Aftalerne giver statslige myndigheder, regioner og kommuner ret til at anvende styrelsens data og til at udveksle styrelsens data indbyrdes, men data kan ikke videregives til virksomheder eller borgere og anvendes af disse i deres kommunikation med offentlige myndigheder. Data kan heller ikke genanvendes af virksomheder eller borgere til andre formål.

Lov om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer, som gennemfører direktiv 2003/98/EF om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer, berører spørgsmålet om betaling for Kort- og Matrikelstyrelsens data. Lovens formål er at etablere ensartede minimumsregler for kommerciel og ikke-kommerciel anvendelse af dokumenter og datasamlinger, som offentlige myndigheder er i besiddelse af. Loven indeholder bestemmelser om blandt andet behandling af anmodninger om videreanvendelse og om betingelser for videreanvendelse. Når dokumenter eller datasamlinger stilles til rådighed for videreanvendelse, kan der opkræves et gebyr, der som hovedregel efter lovens § 8, stk. 1, ikke må overstige marginalomkostningerne ved at stille data eller dokumenter til rådighed. Herved menes omkostningerne ved distribution og eventuel kvalitetsforbedring af data og dokumenter. For blandt andre de af Kort- og Matrikelstyrelsens data, som er produceret som led i en indtægtsfinansieret offentlig produktionsvirksomhed, gælder efter lovens § 8, stk. 2, at der udover det nævnte gebyr kan fastsættes en betaling, som helt eller delvist dækker omkostningerne ved selve dokument- eller dataproduktionen.

2.1.2 Søopmåling

Ifølge kapitel V, regel 9, i SOLAS-konventionen (Safety of Life at Sea Convention), som Danmark har tiltrådt, skal søkort fremstilles af en statslig myndighed eller under en sådan myndigheds kontrol. I overensstemmelse hermed er det i § 4, stk. 1, i lov om Kort- og Matrikelstyrelsen fastsat, at styrelsen har eneret til fremstilling af søkort, og at styrelsen kan gennemføre søopmåling til brug for produktionen af søkort over danske farvande og farvandene omkring Færøerne og Grønland. Farvandene omfatter søterritoriet og den eksklusive økonomiske zone, ved Færøerne dog kun søterritoriet. Styrelsen har således hidtil alene forestået selve produktionen af søkort, mens Farvandsvæsenet i samarbejde med Kort- og Matrikelstyrelsen og Erhvervs- og Vækstministeriet, Søfartsstyrelsen, har foreslået tilrettelæggelsen og udførelsen af søopmålingen. Selve opmålingen bliver foretaget af Søværnets skibe.

Tilladelser til søopmåling til andre formål end statens fremstilling af søkort, for eksempel opmåling i forbindelse med anlæg af havne, brobyggeri eller opførelse af vindmøller på havet, er tidligere blevet givet af Farvandsvæsenet. Tilladelserne er blevet givet alene med hjemmel i statens højhedsret til søterritoriet. Det bemærkes, at ifølge artikel 21, stk. 1, litra g, i De Forenede Nationers Havretskonvention af 10. december 1982, som er gennemført i dansk ret ved bekendtgørelse nr. 17 af 21. juli 2005, kan kyststaten udstede love om hydrografiske opmålinger på søterritoriet. Tilladelser er endvidere med støtte i havretskonventionens artikel 56 om kyststatens suveræne rettigheder og jurisdiktion i den eksklusive økonomiske zone blevet givet til søopmåling i denne zone.

Baggrunden for, at der kræves tilladelse til at opmåle i de danske farvande, er sikkerhedsmæssige hensyn, idet der er områder i de danske farvande, hvor særlige nationale beskyttelsesinteresser gør sig gældende. Hertil kommer statens forpligtelse til og eneret til at fremstille søkort, samt statens interesse i at vide, hvilke skibe der opmåler i de danske farvande, og hvor opmålingerne finder sted.

2.2 Ændring af reglerne om betaling for data samt nye regler om opbevaring og distribution af data.

Det er mest hensigtsmæssigt, at alle offentlige myndigheder anvender samme data som grundlag for deres forvaltning, og at disse data også kan anvendes af virksomheder og borgere såvel i deres kommunikation med offentlige myndigheder som til andre formål.

Det foreslås derfor, at miljøministeren kan beslutte, at Kort- og Matrikelstyrelsen som led i sine myndighedsopgaver skal stille visse af styrelsens data frit til rådighed for andre offentlige myndigheder og for virksomheder og borgere.

Det forhold, at visse af Kort- og Matrikelstyrelsens data stilles frit til rådighed, vil medføre en bredere anvendelse af data. Lovforslaget vil således medvirke til at effektivisere og yderligere fremme digital sagsbehandling og anden kommunikation mellem myndigheder, virksomheder og borgere.

Lovforslaget vil således medføre, at virksomheder og borgere ikke blot vil kunne anvende de data, der gøres frit tilgængelige, i forbindelse med deres kommunikation med offentlige myndigheder. Borgere og virksomheder vil også kunne anvende disse data til både ikke-kommercielle og kommercielle formål, og data vil således i overensstemmelse med de almindelige regler i lov om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer kunne genanvendes til nye formål og til udvikling af nye produkter og dermed skabe samfundsøkonomisk vækst. Lovforslaget vil desuden medføre administrative lettelser, da hverken Kort- og Matrikelstyrelsen eller brugerne skal anvende ressourcer på at indgå aftaler om rettigheder til at anvende data og til den efterfølgende administration af aftalerne med opkrævning af betaling m.m.

Data, som gøres frit tilgængelige, vil som nævnt kunne anvendes af alle til såvel kommercielle som ikke-kommercielle formål. Data kan således som udgangspunkt behandles og ændres på en hvilken som helst måde. I tilfælde, hvor data skal videreanvendes til kommunikation med offentlige myndigheder, er det hensigtsmæssigt at sikre, at data fortsat kan anvendes af alle. Der kan derfor fastsættes vilkår for videreanvendelsen. Dette kan for eksempel være vilkår om, at det ved videreanvendelse skal oplyses,

hvornår data er hentet hos Kort- og Matrikelstyrelsen. Brugere af de videreanvendte data vil således bedre kunne vurdere aktualiteten og kvaliteten af disse. Vilkårene må dog ikke begrænse mulighederne for videreanvendelse og må ikke benyttes til at begrænse konkurrencen, jf. lov om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer § 4, stk. 1.

Efter § 3, stk. 1, i lov om Kort- og Matrikelstyrelsen varetager styrelsen koordinationen af offentlig opmåling og kortlægning. Som led i denne koordination tilvejebringer styrelsen sine grundlæggende landkortdata i samarbejde med kommunerne i det såkaldte FOT samarbejde (Fællesoffentligt Geografisk Administrationsgrundlag) og således, at både styrelsen og kommunerne har rettighederne til data. Disse landkortdata er omfattet af aftalen mellem regeringen og KL. Kort- og Matrikelstyrelsen vil, når lovfor-slaget er gennemført, stille disse data frit til rådighed for offentligheden.

Uanset de muligheder kommunerne måtte have for at stille sådant kortmaterialet, som er etableret i samarbejde med Kort- og Matrikelstyrelsen, frit til rådighed for andre i medfør af generel lovgivning om offentlige myndigheders data, herunder lov om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer, er det fundet hensigtsmæssigt at skabe et klart hjemmelsmæssigt grundlag herfor. Det foreslås derfor, at kommuner, der er i besiddelse af data, der er etableret i samarbejde mellem kommunerne og Kort- og Ma-trikelstyrelsen, og som miljøministeren har truffet beslutning om efter den foreslåede § 5 a, stk. 1, gives en tilsvarende mulighed for at stille disse data frit til rådighed for alle uden betaling af gebyr. Forslaget vil således indebære, at kommunerne også kan stille de pågældende data frit til rådighed, hvorefter borgere og virksomheder vil kunne anvende disse data til både ikke-kommercielle og kommercielle formål.

Efter § 8, stk. 1, i lov om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer kan der, som nævnt i afsnit 2.1.1, opkræves et gebyr, som udgør marginalomkostningerne ved at stille data til rådighed. I tilfælde, hvor en bruger ønsker data leveret på særlig måde, for eksempel i særlige formater, vil styrelsen således kunne opkræve gebyr efter § 8, stk. 1. Det forhold, at visse af Kort- og Matrikelstyrelsens data stilles frit til rådighed, medfører ingen ændringer af styrelsens mulighed for at opkræve gebyrer efter § 8, stk. 2, i lov om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer for andre data, som styrelsen fremstiller som led i indtægtsfinansieret virksomhed.

Forslaget giver endvidere mulighed for, at Kort- og Matrikelstyrelsen kan opbevare og distribuere andre myndigheders data. Det sker allerede i dag for f.eks. Danmarks Miljøportal. Styrelsen vil kunne kræve betaling efter sine takster for at opbevare og distribuere disse data.

2.3 Regler om søopmåling

Søopmålingen blev ved kongelig resolution af 3. oktober 2011 overført til Miljøministeriet. Lov om Kort- og Matrikelstyrelsen foreslås derfor ændres, således at Kort- og Matrikelstyrelsen som led i sine op-gaver varetager søopmålingen i de danske farvande og farvandene omkring Færøerne og Grønland. Plan-lægningen og gennemførelsen af søopmålingen vil fortsat blive udført i samarbejde med forsvaret og Erhvervs- og Vækstministeriet, Søfartsstyrelsen. Søværnet vil fortsat udføre opmålingen.

Kort- og Matrikelstyrelsen har tillige overtaget opgaven med at give skibe tilladelse til opmåling i de danske farvande. Med lovforslaget foreslås indsat en udtrykkelig hjemmel til, at styrelsen kan tillade, at andre foretager søopmåling. Kort- og Matrikelstyrelsen vil indhente en udtalelse fra Forsvarsministeriet, før den enkelte tilladelse gives. Dette er en videreførelse af praksis fra Farvandsvæsenet.

Efter forslaget skal et skib, der ønsker at opmåle i danske farvande, ansøge om dette. Ansøgningen skal indeholde oplysninger om formålet med opmålingen. Det foreslås også, at der i loven indsættes en bemyndigelse til miljøministeren til at fastsætte regler om ansøgningernes udformning og om vilkår, der kan knyttes til tilladelser. Bemyndigelsen skal anvendes til at fastsætte regler, der svarer til de retningslinjer, der var gældende, da Farvandsvæsenet gav tilladelse til søopmåling. Bemyndigelsen vil endvidere blive anvendt til at fastsætte særlige regler for andre landes statsskibe, idet disse skal ansøge via Udenrigsministeriet.

Det foreslås endvidere, at det i loven fastsættes, at Kort- og Matrikelstyrelsens afgørelser om tilladelser til opmåling ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. Begrundelsen for den manglende klageadgang er, at en tilladelse kun vil blive givet, såfremt opmålingen eller formålet med opmålingen ikke er i strid med nationale beskyttelsesinteresser, hvorfor der hentes en udtalelse fra Forsvarsministeriet. Ansøgningen vil blive imødekommet eller afslået i overensstemmelse med Forsvarsministeriets udtalelse.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har i sig selv ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

Som led i gennemførelsen af aftalen mellem regeringen og KL om grunddata, vil bemyndigelsen til miljøministeren til at beslutte, hvilke af Kort- og Matrikelstyrelsens data der kan anvendes frit, blive udnyttet således, at topografiske kort, de grundlæggende landkortdata, matrikelkortet og Danmarks Højdemodel vil blive stillet frit til rådighed for offentlige myndigheder, virksomheder og borgere. Herved vil Kort- og Matrikelstyrelsens hidtidige indtægter ved salg af disse data til virksomheder og borgere bortfalde. Beløbet anslås til 20 mio. kr. årligt. Styrelsen vil blive kompenseret for de bortfaldne indtægter ved en forøgelse af sin finanslovsbevilling.

Myndighederne har som nævnt i forslagets afsnit 2.2 allerede aftaler med Kort- og Matrikelstyrelsen om adgang til at anvende en del af styrelsens data. Disse aftaler giver dog alene mulighed for, at offentlige myndigheder kan anvende data til deres egen, interne brug. Lovforslaget vil medføre, at offentlige myndigheder også kan udveksle data i deres kommunikation med virksomheder og borgere, hvilket vil fremme digital sagsbehandling. Forslaget vil også medføre administrative lettelser ved, at alle offentlige myndigheder anvender samme data som administrationsgrundlag, og forslaget vil derfor også på den måde fremme og effektivisere digital forvaltning. Lovforslaget medfører også administrative lettelser ved, at der ikke skal indgås og administreres aftaler om anvendelse af data.

Kort- og Matrikelstyrelsen tilvejebringer som nævnt i afsnit 2.2 sine grundlæggende landkortdata i samarbejde med kommunerne, og således at både styrelsen og kommunerne har rettighederne til data. Dette samarbejde er et led i Kort- og Matrikelstyrelsens koordination af den offentlige opmåling og kortlægning efter lovens § 3, stk. 1. Disse landkortdata er omfattet af aftalen om grunddata og vil som følge af lovforslaget blive stillet frit til rådighed for offentligheden. Lovforslaget indebærer endvidere, at kommuner, der er i besiddelse af tilsvarende data, som er etableret i samarbejde mellem kommunerne og Kort- og Matrikelstyrelsen, og som Kort- og Matrikelstyrelsen gør tilgængelige efter miljøministerens beslutning, ligeledes kan stille disse data frit til rådighed. De kommunale indtægter, som bortfalder, anslås til 15 mio. kr. årligt ved lovens ikrafttræden. Beløbet anslås at falde til et beløb i størrelsesordenen 10 mio. kr. indenfor en årrække. Kompensationen herfor er fastsat i aftalen mellem regeringen og KL om grunddata.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har i sig selv ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Udnyttelsen af bemyndigelsen i lovforslaget til at gøre data tilgængelige vil medføre betydelige fordele for erhvervslivet ved, at de data, som stilles frit til rådighed, kan anvendes uden betaling for rettighederne til anvendelsen. Virksomheder vil således kunne videreanvende de data, som stilles frit til rådighed, til kommercielle formål, og de vil herunder kunne videreføre data og udvikle nye data og ydelser på grundlag af disse data. Forslaget vil således give mulighed for forretningsudvikling og samfundsøkonomisk vækst. Den kommercielle betydning for erhvervslivet af, at Kort- og Matrikelstyrelsens topografiske kort, grundlæggende landkortdata, matrikelkortet og Danmarks Højdemodel kan anvendes frit, vurderes at være betydelig.

For et begrænset antal leverandører af kort og data, der ligner Kort- og Matrikelstyrelsens kort og data,

vil der kunne ske en begrænsning af deres muligheder for at afsætte deres kort og data til offentlige myndigheder og private virksomheder. En sådan konkurrencebegrænsning er ikke i strid med konkurrencelovgivningen, blot den er en følge af offentlig regulering, jf. konkurrencelovens § 2, stk. 2. Det forhold, at data stilles frit til rådighed efter den foreslåede § 5 a, strider således ikke mod konkurrencelovgivningen, da der med den foreslåede bestemmelse skabes klar hjemmel hertil. Den specifikke konkurrencebegrænsning skal ses i sammenhæng med de samfundsmæssige gevinster, ved at data bliver frit anvendelige som beskrevet i afsnit 2.2.

Lovforslaget vil medføre, at private virksomheder, herunder kortdataleverandører, vil kunne anvende de data, som Kort- og Matrikelstyrelsen stiller frit til rådighed i henhold til aftalen mellem regeringen og KL om grunddata, til kommercielle formål. Det forhold, at alle vil få adgang til de data, der stilles frit til rådighed for videreanvendelse, giver den private sektor mulighed for videreførelse af data og til udvikling af nye produkter og services i konkurrence til gavn for offentlige myndigheder, erhvervslivet og borgere. Dette vurderes at medvirke til, at der skabes mere konkurrence.

Private leverandører i markedet for kortdata har tillige en væsentlig rolle bl.a. i forbindelse med de offentlige grundlæggende landkortdata, de såkaldte FOT-data. FOT-datasættet er således etableret af private leverandører på markedet efter offentligt udbud, og der vil også fremover være tale om en løbende generel ajourføring af FOT-data ved private leverandører efter udbud.

Forslaget om at stille Kort- og Matrikelstyrelsens grunddata frit til rådighed er ét af initiativerne i den samlede aftale om grunddata mellem regeringen og KL, som bl.a. indebærer, at grunddata hos andre myndigheder også stilles frit til rådighed. Når grunddatainitiativerne er fuldt indfasede i 2020, forventes de samfundsmæssige gevinster at være ca. 800 mio. kr. om året for hele grunddatapakken, hvoraf det forventes, at gevinsten i den private sektor vil være på op mod 500 mio. kr. om året. Heraf forventes gevinsten for den private sektor ved, at Kort- og Matrikelstyrelsens grunddata stilles frit til rådighed, at udgøre op mod 100 mio. kr. om året. Hertil kommer de besparelser og effektiviseringsgevinster, som vil blive opnået i den offentlige sektor.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Udnyttelsen af bemyndigelsen i forslaget til at gøre data tilgængelige vil for borgerne medføre fordele ved, at data kan anvendes uden betaling for rettighederne til anvendelsen. Forslaget vil også medvirke til at effektivisere og fremme digital kommunikation mellem borgerne og offentlige myndigheder. Det forhold, at alle offentlige myndigheder anvender samme data som administrationsgrundlag, vil endvidere skabe gennemsigtighed og sammenhæng for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Udkast til lovforslaget har været i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Dansk Ledningsejerforum, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk IT, Danske Advokater, DANVA, Geoforum, Realkreditforeningen, Aalborg Universitet, DTU Danmarks Tekniske Universitet, Københavns Universitet, Syddansk Universitet, Den danske Landinspektørforening, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Praktiserende Landinspektørers Forening, Danske Regioner, KL, Kommunalteknisk Chefforening, Beredskabsstyrelsen, Digitaliseringsstyrelsen, Erhvervsstyrelsen, Søfartsstyrelsen, Forsvarskommandoen, Forsvarets Efterretningstjeneste, Forsvarets Materieltjeneste, Konkurrence- og Forbrugsstyrelsen, Kystdi-

rektoratet, Miljøstyrelsen, Natur- og Miljøklagenævnet, Naturstyrelsen, Søværnets Operative Kommando, Rigsombudsmanden på Færøerne og Rigsombudsmanden i Grønland.

9. Samlet vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/ mindre udgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Udmøntningen af lovforslaget vil indebære besparelser for offentlige myndigheder ved, at digital forvaltning fremmes.	Ved udmøntningen af lovforslaget, som har til formål at gennemføre aftalen mellem regeringen og Kommunernes Landsforening om grunddata, vil Kort- og Matrikelstyrelsens indtægter ved salg af data og kort til virksomheder og borgere på 20 mio. kr. årligt bortfalde. Lignende indtægter for kommunerne på skønnet 15 mio. kr. årligt ved lovens ikrafttræden vil ligeledes bortfalde.
Administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Udmøntningen af lovforslaget vil fremme digital forvaltning ved, at alle myndigheder, virksomheder og borgere kan anvende samme data som grundlag for forvaltningen og kan udveksle data med hinanden. Data kan endvidere anvendes og videreanvendes uden forudgående aftale herom.	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Udmøntningen af lovforslaget vil medføre, at data kan anvendes uden betaling til både ikke-kommercielle og kommercielle formål. Virksomhederne vil kunne anvende data til intern brug. Virksomheder vil også kunne videreforædle disse til nye produkter, der kan danne basis for nye forretningsmuligheder. Den kommercielle betydning for erhvervslivet af, at data kan anvendes frit, vurderes at være betydelig. Når grunddatainitiativerne er fuldt indfasede i 2020, forventes de samfundsmæssige gevinster at være ca. 800 mio. kr. om året for	For et begrænset antal leverandører af kort og data, der ligner Kort- og Matrikelstyrelsens kort og data, vil der kunne ske en begrænsning af deres muligheder for at afsætte deres kort og data til offentlige myndigheder og private virksomheder. Den private sektor, herunder kortkortdataleverandører vil dog kunne anvende de data, som Kort- og Matrikelstyrelsen stiller frit til rådighed, som grundlag for videreforædling og tilpasning af data, og på denne måde kunne skabe forretningsmæssigt grundlag for salg af nye dataprodukter.

	hele grunddatapakken, hvoraf det forventes, at gevinsten i den private sektor vil være på op mod 500 mio. kr. om året. Heraf forventes gevinsten for den private sektor ved, at Kort- og Matrikelstyrelsens grunddata stilles frit til rådighed, at udgøre op mod 100 mio. kr. om året.	
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Udmøntningen af lovforslaget vil medføre, at data kan anvendes og videreanvendes uden forudgående aftale herom.	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Udmøntningen af lovforslaget vil medføre, at kort og data kan anvendes og videreanvendes uden betaling og uden forudgående aftale herom.	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Forslaget er en følge af, at søopmålingen blev overført til Kort- og Matrikelstyrelsen ved kongelig resolution af 3. oktober 2011, hvorefter Kort- og Matrikelstyrelsen også varetager denne opgave. Planlægningen og gennemførelsen af søopmålingen vil fortsat blive udført i samarbejde med forsvaret og Erhvervs- og Vækstministeriet, Søfartsstyrelsen. Søværnet vil fortsat udføre opmålingen.

Til nr. 2

Efter forslaget vil Kort- og Matrikelstyrelsen som led i sin virksomhed kunne opbevare og distribuere andre myndigheders data. Som nævnt i lovforslagets afsnit 1 vil det medføre fordele, at store mængder data opbevares og distribueres samlet, og Kort- og Matrikelstyrelsen distribuerer allerede en betydelig del af sine data fra sit digitale distributionssystem. Det vil være en betingelse for, at styrelsen kan opbevare og distribuere andre myndigheders data, at der foreligger en aftale herom. Som nævnt i afsnit 1 og 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger opbevarer og distribuerer Kort- og Matrikelstyrelsen allerede enkelte samlinger af andre offentlige myndigheders data, for eksempel for Danmarks Miljøportal.

Til nr. 3

Efter det foreslåede stk. 1 kræves der tilladelse fra Kort- og Matrikelstyrelsen til søopmåling i danske, færøske og grønlandske farvande. Om tilladelse vil blive givet, afhænger af formålet med opmålingen, og om den vil være i strid med nationale beskyttelsesinteresser. Kort- og Matrikelstyrelsen vil indhente en udtalelse fra Forsvarsministeriet i hvert enkelt tilfælde, før tilladelsen gives.

Tilladelser vil ikke blive givet til opmåling af større områder med henblik på fremstilling af søkort,

da dette strider mod hensyn til, at opmåling og fremstilling af søkort udføres af staten. Tilladelser vil derimod kunne gives til opmåling af mindre områder med et konkret formål, for eksempel opmåling i forbindelse med forskning, opførelse af broer, havvindmølleparker eller lignende.

Havnemyndighederne har hidtil selv varetaget opmåling af havnens områder uden statslig tilladelse. Forslaget tilsigter ikke at ændre dette, og havnemyndighederne vil således fortsat kunne opmåle havnens områder uden tilladelse fra Kort- og Matrikelstyrelsen. Hvis havnemyndighederne ønsker, at opmålingen bliver optaget i søkortet, stilles der krav om særlig dokumentation for søopmålingen, da opmålingen så skal kvalitetssikres af Kort- og Matrikelstyrelsen.

Kystdirektoratet har hidtil opmålt kyststrækninger og opmåler også visse særlige render, typisk gravede render. Kystdirektoratet udfører også opmåling af havne. Den opmåling, som Kystdirektoratet udfører, vil fortsat kunne foretages uden særlig tilladelse fra Kort- og Matrikelstyrelsen.

Skibe, der ønsker tilladelse til at opmåle i danske farvande, skal indsende ansøgning til Kort- og Matrikelstyrelsen. Styrelsen vil også i forbindelse med behandling af ansøgninger fra udenlandske skibe høre Forsvarsministeriet. Såfremt et udenlandsk statsskib skal forestå søopmålingen, skal ansøgningen om tilladelse fremsendes via diplomatiske kanaler af flagstaten til Udenrigsministeriet.

Bestemmelsen i stk. 2 afskærer den administrative klageadgang. Begrundelsen for den manglende klageadgang er, at en tilladelse kun vil blive givet, såfremt opmålingen eller formålet med opmålingen ikke er i strid med nationale beskyttelsesinteresser, hvorfor der hentes en udtalelse fra Forsvarsministeriet. Ansøgningen vil blive imødekommet eller afslået i overensstemmelse med Forsvarsministeriets udtalelse.

Efter det foreslåede stk. 3 kan miljøministeren fastsætte nærmere regler om, hvilke oplysninger en ansøgning om opmålingstilladelse skal indeholde, og på hvilke vilkår tilladelsen gives. Der vil således f.eks. kunne fastsættes regler om, at det nærmere formål med opmålingen skal oplyses. Endvidere vil der kunne fastsættes regler om, hvorledes kopier af opmålingsresultaterne skal indsendes til Kort- og Matrikelstyrelsen efter endt opmåling, eller om hvilken standard opmålingen skal opfylde, hvis ansøgeren ønsker opmålingen publiceret i officielle søkort. Styrelsen vil så kunne anvende opmålingen i sin fremstilling af søkort. Der vil også kunne fastsættes regler om, hvordan andre landes statsskibe skal ansøge om tilladelse til at opmåle i de danske farvande, og hvilken offentlig myndighed ansøgningen skal indgives til.

Til nr. 4

Bestemmelsen i stk. 1 giver miljøministeren mulighed for at beslutte, at Kort- og Matrikelstyrelsen skal stille visse af sine data frit til rådighed for offentlige myndigheder, således at der tilvejebringes et fælles administrationsgrundlag for den offentlige forvaltning. Det er hensigten, at miljøministeren som følge af aftalen mellem regeringen og KL om grunddata vil beslutte, at Kort- og Matrikelstyrelsens topografiske kort, grundlæggende landkortdata, matrikelkortet og Danmarks Højdemodel skal stilles frit til rådighed for offentlige myndigheder, virksomheder og borgere.

Bestemmelsen vil kunne anvendes til at stille andre af Kort- og Matrikelstyrelsens data frit til rådighed for alle, hvis samfundsudviklingen på længere sigt medfører, at andre data får en sådan offentlig betydning, at de udgør en del af infrastrukturen. Hvis dele af Kort- og Matrikelstyrelsens databaser med havdybder: dybde-databasen og dybde-dataarkivet, skal stilles frit til rådighed for offentlige myndigheder, virksomheder og borgere, kan dette kun gøres i det omfang det ikke er i strid med de særlige nationale beskyttelsesinteresser i områder i de danske farvande. Det forudsætter tillige en positiv udtalelse fra Forsvarsministeriet.

Bestemmelsen giver mulighed for, at offentlige myndigheder kan anvende disse data uden at betale for retten til at anvende eller distribuere data til andre. Det samme gælder virksomheder og borgere, som således kan anvende data til såvel kommercielle som ikke-kommercielle formål uden at betale for retten til at videreanvende eller distribuere data. Virksomheder og borgere vil kunne udvikle nye produkter

på grundlag af data, herunder forædle data eller sammenstille dem med andre informationer og på den baggrund skabe nye produkter og tjenester.

Kort- og Matrikelstyrelsen skal efter forslaget stille de data, som miljøministeren har truffet beslutning om efter stk. 1, frit til rådighed for alle. Kort- og Matrikelstyrelsen vil gøre disse data tilgængelige via styrelsens digitale distributionssystem.

Der kan fastsættes nærmere vilkår for videreanvendelsen af de data, som gøres tilgængelige efter stk. 1. Vilkårene skal gøre det muligt at sikre, at data fortsat kan videreanvendes af alle, når de videregives af offentlige myndigheder, virksomheder og borgere. De fastsatte vilkår må dog ikke begrænse mulighederne for videreanvendelse og må ikke benyttes til at begrænse konkurrencen, jf. lov om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer § 4, stk. 1.

Efter bestemmelsen i stk. 2 vil kommuner, der er i besiddelse af data, der er etableret i samarbejde mellem kommunerne og Kort- og Matrikelstyrelsen, og som miljøministeren har truffet beslutning om efter bestemmelsens stk. 1, kunne stille disse data frit til rådighed på tilsvarende måde. Kommunerne kan således stille de pågældende data frit til rådighed, hvorefter andre offentlige myndigheder, virksomheder og borgere vil kunne anvende disse data til både ikke-kommercielle og kommercielle formål, og således at data vil kunne genanvendes til nye formål og til udvikling af nye produkter.

Til nr. 5

Den foreslåede bestemmelse giver mulighed for med bødestraf at sanktionere overtrædelse af bestemmelsen om, at søopmåling ikke må foretages uden Kort- og Matrikelstyrelsens tilladelse.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2013.

Til § 3

Lovforslagets § 3 indeholder bestemmelse om lovens territoriale gyldighedsområde. Det foreslås, at ændringerne ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at de vil kunne sættes helt eller delvist i kraft for Færøerne og Grønland ved kongelig anordning med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om Kort- og Matrikelstyrelsen, jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 131 af 28. januar 2010, foreta-
ges følgende ændringer:

§ 2. Kort- og Matrikelstyrelsen skal

1) varetage den geodætiske opmåling og den
topografiske kortlægning af Danmark, herunder
Færøerne og Grønland, samt kortlægning af far-
vandene heromkring,

2) forestå matrikel- og landinspektørvæsenet i
overensstemmelse med lovgivningen herom og

3) forestå infrastrukturen for geografisk infor-
mation i Danmark og

4) udføre udviklingsarbejder inden for de
nævnte fagområder, når det er hensigtsmæssigt
af hensyn til styrelsens virksomhed.

Stk. 2. Miljøministeren kan pålægge Kort- og
Matrikelstyrelsen at varetage andre opmålings-,
kortlægnings- og registreringsopgaver end de i
stk. 1 nævnte.

1. I § 2, *stk. 1, nr. 1*, indsættes efter »samt«:
»opmåling og«.

2. I § 2 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Kort- og Matrikelstyrelsen kan efter
forhandling med andre myndigheder opbevare
og distribuere deres data.«

3. Efter § 4 indsættes:

»§ 4 a. Søopmåling i de danske farvande, her-
under farvandene omkring Færøerne og Grøn-
land, må alene foretages med Kort- og Matri-
kelstyrelsens tilladelse. Efter at opmålingen er
afsluttet, skal kopi af alle opmålingsdata afleve-
res til Kort- og Matrikelstyrelsen.

Stk. 2. Afgørelser efter stk. 1 kan ikke påkla-
ges til anden administrativ myndighed.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler
om ansøgningens udformning og om vilkår, der

knytter sig til tilladelsen. Miljøministeren kan tillige fastsætte regler om afleveringen af opmålingsdata.«

4. Efter § 5 indsættes:

»§ 5 a. Miljøministeren beslutter, hvilke af Kort- og Matrikelstyrelsens data der kan anvendes frit af andre offentlige myndigheder, virksomheder og borgere. Kort- og Matrikelstyrelsen gør disse data tilgængelige.

Stk. 2. Kommuner, der er i besiddelse af data, der er etableret i samarbejde mellem kommunerne og Kort- og Matrikelstyrelsen, og som miljøministeren har truffet beslutning om efter stk. 1, kan stille disse data frit til rådighed på tilsvarende måde.«

5. Efter § 7 indsættes:

»§ 7 a. Med bøde straffes den, som overtræder § 4 a, stk. 1, 1. pkt.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2013.

§ 3

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. Loven men kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.